

Abonamente:
Pe un an . 780 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Solev. Regina Maria Nr.
18. Tipografia „Aradul”
1925
INSERȚII
se primesc după tariful la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate etc

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NATIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Desvoltarea Industriei

Concluzia la care ne duce examina-
rea a nănușită a noilor condi-
țiuni create statului român întreg
este că țara „eminamente agricolă”
de odinioară, trebuie să devină na-
părat — dacă vrea să-și păstreze
prietele celelalte țări locul pe care
i l-a oferit sporul de teritoriu și de
populație — o țară industrială. Mai
curând sau mai târziu toate sforța-
rile vor trebui să se îndrepte spre
realizarea acestei necesități inexora-
bile pentru existența noastră ca stat.
E lucru cert că România nu mai
poate redeveni o țară agricolă, care
să trăiască adică din produsul agri-
col al pământului. Condițiunile so-
ciale s’au schimbat, proprietatea s’a
fărâmițat, concurența cerealelor pe
piațele europene devine tot mai sim-
titoare prin creșterea accelerată a te-
renurilor cultivate din țările Ame-
ricii de Sud și, dată mai adăogăm
că noile teritorii coasumă peste
cecece produc ele, exportul cereale-
lor nu mai poate căpăta o renta-
bilitate care să dea țării posibi-
litatea de a trăi exclusiv din agri-
cultură.

Asigurarea viitorului țării noastre
stă în industrie. Din punct de ve-
dere mondial nu putem spune că
astăzi avem o viață industrială. Tre-
cem peste faptul că și ce bruma de
întreprinderi industriale pe care le
avem nu sunt în mâini românești.
Imperativul suveranității românești
va aduce la mod firesc mai curând
sau mai târziu, și stăpânirea indus-
triei. O țară industrială presupune
însă posibilitatea de a exporta și
asigurarea de deoseburi și această
rubrică este inexistentă în bilanțul
nostru economic. Greutăți enorme
se ridică însă în calea creării unei
industrie lipsite de concurență,
întrucât românii nu necesar ne
distanțează de industriile străine cu
o cale pe care n-o putem parcurge
niciodată cu mijloacele întrebunțate
până azi. Până ce vom ajunge să
ridicăm clădiri și uzine asemenea
celor din țările industriale, acest
se vor depărta în acest timp, la
această distanță de noi pe calea pro-
gresului. Concurența va deveni tot
mai grea, în ciuda aparentei înșelă-
toare de azi care își dă iluzia unei
lipse totale de concurență.

Cu această constatare însă pro-
blema unei industrii românești nu
devine insolubilă. Crearea acestei
ramuri de bogăție națională este
asigurată de existența materiilor
prime: solul și subsolul nostru este
înzestrat cu îmbelșugare de produse
vegetale și animale, de minerale,
material de construcție și combusti-
bil. Dacă am voi să întemeiem pe
pământul țării noastre toate ramurile
de industrii existente azi în lume,
prea puține materii prime ne-ar lipsi,
fie pentru construire și înzestrare de
uzine fie pentru fabricate.

Rămâne de găsit mijlocul prin
care am putea scurta drumul care
duce la punerea noastră pe picior
de egalitate cu țările industriale mai
vechi. În aceasta stă tot secretul ma-
rei prefaceri care ar asigura țării
noastre un viitor strălucit. S’ar cere
pentru aceasta studii îndelungate și
amănunțite pe toate terenurile, în-
trucât ultimele teorii terenologice nu
mai scotocesc industria unei țări ca
pe un simplu element de prosperi-
tate materială ci ca îndeplinirea unei
funcțiuni sociale. Oricum ar fi orga-
nizată industria, rolul ei este un

serviciu social iar metoda o asocia-
țiune, — spune un economist englez.
Rolul ei constituind un serviciu
prestat societății, industria are față
de societate pe lângă drepturi și da-
torii a căror neîndeplinire echiva-
lează cu un privilegiu. Această teo-
rie nouă care privește în aceeași mă-
sură progresul industrial ca și pro-
gresul social, a atras atenția Biuro-
ului internațional al Muncii dela Ge-
neva care se ocupă în momentul de
față cu desvoltarea „serviciului so-
cial” în industrie.

S’ar părea că cele de mai sus
sunt o simplă speculație filosofică
sau de politică socială. Dar trebuie
să ne gândim că toate marile salturi
spre progres ale omenirii au la baza
lor deducțiuni pe cale de raționa-
ment. Nu numai departe decât teoriile
științifice pozitive ale lui Einstein au
pornit dela formularea filosofică la
verificarea practică.

Plecând dela general la particu-
lar s’a ajuns, în discuțiunile dela
Geneva, la formulări de ordin prac-
tic în chestiunea serviciilor sociale
în industrie. Aceste formulări se re-
zumă în găsirea mijloacelor unui
maximum de servicii cu minimum
de efort, în conservarea și buna ap-
licare a energiei umane și în obți-
nerea unei „gestiuni” eficace, — prin
gestiune înțelegându-se preocuparea de
a da uzinelor nu un minimum ci un
maximum de confort și instalație.

Pentru o instituțiune menită să
emită teorii și definițiuni, cum este
aceea a Biuroului Muncii dela Ge-
neva, este deajuns. Se pare că dru-
mul cel bun e găsit. Rămâne în
sarcina științei pure realizarea prac-
tică.

Conservarea energiei umane și un
maximum neatinz încă de „gestiune”
industrială, — lăță nouă baze ale
viitorului. Pe ele s’ar putea clădi o
industrie românească. Inovațiunile
sunt cu atât mai aplicabile pe ter-
renul virgin al țării noastre. Ca orice
început, în fața lor vor șovăi desigur
inițiativele particulare. Avem însă
alte mijloace. Ne aflăm într-o fază
de tranziție în care se realizează vi-
torul nostru statut economic. S’au
înființat instituțiuni cu drepturi și
atribuțiuni destul de însemnate, cum
sunt de pildă Camera de Comerț
și Industrie, cari au nu numai drec-
tul dar și datoria de a păși la des-
voltarea cât mai rapidă a vieții eco-
nomice. Ele pot pune în practică
integrală noile teorii industriale. Să
le vedem la lucru.

**Termnarea tratativilor ro-
mâno-bulgare**

SOFIA, 13. — Ziarele oficioase anunță
că tratativele româno-bulgare care aveau
loc la Sofia pentru rezolvarea diferendelor
la litigiu între ambele țări s’au terminat în
mod favorabil.

În conformitate cu înțelegerea interve-
nită guvernul bulgar urmează să achite
României suma de 250 milioane ca des-
păgubiri pentru rechizițiile făcute de ar-
mata bulgară în timpul ocupațiunei ca și
pentru pagubele aduse cu aceea ocazie supu-
șilor români.

În schimb guvernul român se obligă să
ridice sechestrele existente actualmente a-
supra averilor supușilor bulgari din Ro-
mânia.

Protocolul convențiunei va fi semnat în
numele României de d. Bilciurescu, ministrul
plenipotențiar la Sofia și va intra în vi-
gore imediat după ce va fi ratificat de
parlamentul țării respective.

Un monument lui Adam

Arad, 15 Iulie.

În preajma orașului Filadelfia (Statele-Unite
ale Americii) a fost ridicat un monument unic
în lume: acela al lui Adam. Acest monument
e format dintr-o stâncă pe care se poate vedea
următorea inscripție: „această piatră — întâia în
America — e dedicată lui Adam — celui dintâi
om.”

Pe partea orizontală a monumentului e un
mare cadran solar care poartă ca legendă: „sic
transit gloria mundi.”

Cel căruiu i-a fulgerat prin cap ideea acestui
ciudad monument e un oarecare domn Brady,
constructor, care interviu e de un redactor al
ziarului „Sunday Times” a afirmat că îl indignează
din cale atâră indiferența pe care oamenii au
arătat o întotdeauna față de Adam, unicul, care
ar trebui să aibă mii și mii de monumente. Sunt
atâtea monumente de prisos pe pământ și totuși
nu a existat unu cel puțin pentru cel dintâi
om.

Trebuia să se găsească însăși omul care să
umple această lacună și el, Brady, e foarte
mândru că a fost primul care s’a gândit la
asta.

Și cum domnul Brady a descoperit de aseme-
nea că Adam s’a născut la 28... Octomvrie, în
fiecare an, la această dată, se vor face peregrin-
nogi la acest monument... cu discursuri și cu
flori... Mister Brady nu e totuși mulțumit. El
vrea o propagandă colosală care să-l prasească
initiatori cari să exalte recunoștința oamenilor
pentru tatăl lor comun.

** Ombrează domnia de America!*

**Sărbătorirea zilei de 14 Iulie
în Capitală**

Ziua de 14 Iulie, aniversarea căderii Ba-
stillei, — sărbătorea națională a Franței, a
fost sărbătorită cu mult fast în Ca-
pitală, de către legațiunea și colonia
Franceză.

În fața unei numeroase asistențe și în
prezența dlor de Billy, ministrul Franței; C.
Hiot, ministrul Palatului; general Munteanu
secretar general al ministerului de război;
colonel Phier, atașatul militar al Franței
capitanii Beyger și Lorent din misiunea
Franceză, de Saint Martin, secretarul lega-
țiunei, Daubree consul general, etc., a mem-
briilor coloniei în frunte cu d. Dacosta, pre-
ședintele coloniei precum și a delegațiunilor
de ofițeri dela toate trupele din garnizoană.
S’au deșpus numeroase jerbe de flori pe
mormintele eroilor Francezi, căzuți pe fron-
tul de luptă din România.

Au vorbit dnl. Colonel Phier, atașatul
militar Francez, de Billy, ministrul Franței la
București și general Manteanu secretarul ge-
neral al ministerului de război.

Dela cimitirul militar Bellu, întregă
asistență s’a dus în automobile la mormen-
tul „Soldatului necunoscut” din parcul

NOTE

Carol, unde d. de Billy, ministrul Fran-
ței a deșpus o splendidă jerbă de flori
natural.

Aci a vorbit d. Dacosta, președin-
tele coloniei Franceze, răspunzând d. gene-
ral Munteanu

Recepția dela legațiunea Franței
Apoi numeroși invitați au pornit spre

legațiunea Franceză unde la orele 11 a. m. a
avut loc o recepție.

Aci au vorbit dnl. de Billy, ministrul
Franței și d. Acosta.

S’a servit apoi o gustare, unde la șam-
panie d. Billy a ridicat un toast, închinând
paharul său pentru ofițerimea și armata ro-
mână, — după care solemnitatea a luat sfâr-
șit la ora 1. după amiază.

Reparațiunile datorite României

Arad, 15 Iulie

Faimoasa comisiune de reparațiuni dela
Paris s’a întrunit de atâteori fără rezultat
vizibil dela încheierea păcii și până azi încă
pentru marea publicitate așteptate comisiuni
sunt ca și inexistente, deoarece nimeni nu
le mai citește. Și totuși, rolul cel mai mare
în restabilirea completă și definitivă a păcii
în Europa revine tot acestei comisiuni sau
altuia având aceeași atribuție. În ce privește
România, trebuie să se știe că starea ei
exceptională de azi, datorită lipsei ei de criza
prin care trecem, se datorează în parte covâr-
șitoare faptului că nu mi s’a acordat până
azi reparațiunile ce ni se cuvin, ba încă ni
se refuză unele îndreptări absolut legit me.
În momentul de față din nou lucrează deie-
gațiunea românească la documentele pe cari are
să le producă la viitoarea întrunire dela
Paris a comisiunii. O punere la punct a
chestiunii poate oferi cititorului elemente de
judecată.

România a declarat la Londra că aprobă
planurile expertilor cu condițiunea ca crean-
țele pe cari Tratatete sau Convențiunile le
au recunoscut României asupra fostilor iua-
mici, să poată să fie acoperite. Aceste creanțe
derivă, atât din clauzele părții VIII a Trata-
tului, privind reparațiunile, cât și din cele-
late părți ale Tratatului, în special restitu-
rea acoperirii depusă la Reichsbank care
corespunde cu emisiunea de 2.173.000.000
lei aur, pe care Germania a făcut-o în Ro-
mânia în timpul Ocupației și pe care gu-
vernul român a fost obligat s’o folosească
prin monetă națională; restituirea sumelor
și bunurilor ridicate de Germania prin pu-
nera în vigoare anticipată a Tratatului dela
București, care n’a fost niciodată ratificat de
România și care a fost anulat prin dispozi-
țiunile art. 259, alin. 6 al Tratatului dela
Versailles, a art. 210, alin. 2 al Tratatului
dela St.-Germain, a art. 192, alin. 2 al
Tratatului dela Trianon și ale art. 143 alin.
1 ale Tratatului dela Neuilly.

În ceea ce privește repartiția plăților Ger-
mane, coeficientul atribuit României la Con-
ferința dela Spa — pe care nu l-a putut
accepta, din motivele arătate în memoriul
dela Spa, cât și în memoriul guvernului
român dela Comisiunea Reparațiunilor,
n’a putut să beneficieze de acest coeficient
până în prezent decât provizoriu; astfel,

până la un aranjament definitiv interalat,
care nu se va putea produce în mod firesc
decât atunci când România va cunoaște
exact situația sa față de reparațiunile austro-
ungare n’a fost în a fixată și aceasta e cu
atât mai mult necesar cu cât România ca și
celelalte State succesorale, are, alături de
creanțele de încasate ale Austriei, Ungariei
și Bulgariei, să facă față obligațiunilor pe
cari Tratatete dela St.-Germain și Trianon
le-au pus în sarcina sa.

Ori, atâtea timp cât creanța austro-ungară
n’a fost fixată, situațiunea definitivă și pre-
cisă a Statelor succesorale, față de repara-
țiunile austro-ungare, nu va putea fi deter-
minată. Dacă este echitabil și drept ca obli-
gațiunile Statelor succesorale să nu d-pă-
sească creanțele pe cari ele le au asupra
Austriei și Ungariei, nu este mai puțin a-
devărat că trebuie să se stabilească o balanță
a acestor creanțe, și obligațiuni pentru a
cunoaște care va fi activul precis ce rezultă
din reparațiunile austro-ungare. Nemi în
acel moment România va putea să se pro-
nunte definitiv în ceea ce privește coeficientul
său de reparațiuni germane.

Mai este, în sfârșit, un alt punct de cla-
rificat. Obligațiunile impuse României de de-
rivat din Tratatul cu Austria și Ungaria. Ro-
mânia le-a recunoscut din momentul în care
ea a semnat Tratatete dela St.-Germain și
Trianon și va face onoare semnăturii sale.
Dar mai este un principiu care țese la iveală,
deoarece din toate Tratatete de pace, e
aceia, a poziției unui Stat învingător față
de un Stat învins.

„Sentimentele de înaltă concepție umanitară
a învingătorilor, împreunat cu acelea a unei
judecătoare și universale dorințe de restabi-
lire a echilibrului financiar și economic al
Europei, au făcut pe aliați să consimtă în-
vinsului concesuni asupra obligațiunilor ce
aveau de împlini, mergând până la mora-
tori cu termene lungi. România n’a lipsit
de a se asocia la aceste concepțiuni umani-
tare și la aceste judecătoare prevăduri.

Dar ea se gândește că desechidul finan-
ciar și economic — a cărui cauză sunt fostii
înșirici singuri — și care o atinge tot atât,
dacă nu și mai mult decât pe celelalte State
aliat, ar putea să fie invocat numai în fa-
voarea învingătorilor.

În afară de principiul fundamental, că o-

REGELE MOABULUI

Aiuna ședea pe marginea fântănei.
Aisoare roșii îi înmănuau frunze; pârui
bogal se revărsa ca un țaraz negru pe ghiz-
durile albe și poleite. Se juca cu nisip: se
uita cum îi curge în cascade blonde printre
degete și formează mici delușoare deasupra
căpului piciorului ei gol.

Cântecul unei trișă beduine însoția jocul
acesta naiv și monoton ca și dansul. Câte-
odată glasul trestiei amușea; atunci Aiuna
se intrerupea și surădea ciobanului lungit
la câțiva pași de dansa, la umbra unui ta-
marin și care, sprijinit în coate, o privea.

În juru-le se întindea pustiu.

Nisipișul, pătât ici și colo de smocuri de
burieni cenuși, se desășura în jurul dune-
lor trandafirii și a fageșelor de bazalt. Dro-
maderii și cămilele, cu picădea de picior, cu
lungul lor gât întins, pășteau aproape ne-
mişcate. Din vreme în vreme, când trișă
nu-și mai îngăna doru, rădicau capul în
vânt și ascultau la tăcerea desertului, cu
ochii lor rotunzi și blânzi.

Din nou însă trișă căta.

Dar Aiuna aruncă nisipul și și duse mâ-
nele streșină la ochi, ca să privească în
zarea tremurătoare de văpaia soarelui.

Un nor de pulbere gonja peste câmpie.
Puncte negre, undoieri albe, scipiri de
arme se deslășiau: se apropia o ceală, de
nomazi.

— E Hakem il Din, zise ciobanul, care
se sculase în picioare; se întoarse din
bătălie.

Aiuna se acunse după ghizdurile fântănei.
Acum beduinii sosiau în galopul zgumari-
lor. Mantiile lor măturau aerul; zgomotul
armei și al oțelilor cari se ciocneau răsună
peste întinsele nisipisuri. Cămilele se spie-
rau și o rupeau de fugă, schiopătând. Ciob-
banul, acoțând sunete lu-gi și răgușite, se
rezezi pe urma lor. Aiuna eși și ea din
as-unzătoare; șueră, ca să cheme îndărăt
cămilele și puii.

— Tu, care alergi ca gazelă și flueri ca
o pășărică, lasă turma și adu ne apă să
bem! îi strigă unul dintre eișreți.

Beduinii descălcăcă, Căii, cu botul întins,
zoreau spre adapătoare. Oamenii, ținându și
poalele hainei și aplecați înainte, se strân-
geau în jurul puțului. Rând pe rând beau
din pumni apă, pe care Biuna o scoase cu
burduful. Iși ostoiu setea pe îndelete, slă-
veau pe Dumnezeu și mulțumii fetei.

Un războinic rămăsese călare.

Sub umbra tamarinului, Hakem, șeful
tribului, nemiscat pe șeaua lui brodată,
domina grupul cu trupul lui mlădios. Un
vâl deștrănat, a-ărnat de niște șnururi îm-
pletite cu fir, îi apăra fața căzându-i falnic
pe umeri. Priviri îndrăznețe scântelau în
fundul orbitelor sub niște sprâncene stufoa-

se; o barbă căruntă îi încadra gura, tânăra
încă. Încolo, din toată înțina lui, bogat îm-
brăcat într-o gramadă de spentere și de
mantii, nu se vedea decât o singură mână, o
mănușă poruncitoare, împodobită cu inele,
care strângea frâul băutur cu argint.

Pe deasupra oamenilor lui șef se uita
la Aiuna, al cărui picior se sprijinea pe
ghizdurile fântănei și care mereu se pleca
și se ridica, spre a coborî sau a scoate apă
burdăful. Lungile-i maneci, țiate în col-
țuri, când se înalțau ca niște aripi, când i se
încolăceau ca șerpii împrejurii brațelor; pă-
rul i se zbătea ritmic pe spate.

Războinicii își astâmpăraseră setea. Cu un
gest, șeful chemă pe fată.

— Te chemă?
— Aiuna ?
— Tu ești sau ei izvorul vieții? Adu-mi
să beau.

Aiuna ascultă: întinse lui Hakem alciorul
plin, pe care-l purta pe umeri.

Se plecă spre dansa; piciorul lui atinse
formeale țigere ale fetei; și, în timp ce bea
din utorul pe care ea îl ținua tot pe u-
meri, privea cu lacomie la gâtul ei gol și la
curba sânelui. Turburată, își trase un colț
al mănecei pe obraz.

— Cine-i celalt?
— Tovarșul meu.
— Li ești făgăduită?
— Se zice.
— Se mai zice însă că eu sunt regele
Moabului. Măi zice căb și corul tată-
lui tău?

— Izvorul.

Mica publicitate

De vânzare. O garnitură îmbrăcată în brocat, puțin uzată (1 canapea și 2 fotolii) la Fettiș tapetar în palatul Fischer-Eliz. (1437)

Se caută apartament mobilat dela 1 August compus din 2 până la 3 camere și eventual baie în casă modernă plată lunar. Oferte a se adresa la ziar sub „Inginer“. (1434)

Manometri și tot felul de aparate pt. măsurare pregătește și primește reparații

Mecanicul Gáspár

Arad, Str. Horia No. 1 (Széchenyi-u.) Aparatele trimise pt. reparare prevăzute cu verificarea Statului în cel mai scurt timp se înapoiesc. Telefon No. 315. (1401-1402)

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românului Nr. 7.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor.
Pepinierei Statului Barațca.

No. 449-1925.

Publicațiune de licitație.

Se publică spre cunoștință generală că Pepinierei Statului Barațca va vinde în licitație publice în conformitate cu dispozițiunile Art. 73 asupra contabilității publice pe ziua de 1 August a. c. orele 12 a. m. fructele ce se vor recolta în toamnă și așa cum se găsesc astăzi pe pomii

Circa: 49.000 kgr. mere
 300 „ pere
 15.000 „ prune
 500 „ gutui.

Odată cu oferta încheșă și sigilată licitatorul va depune o garanție de 10% din suma oferită.

Adjudecatorul este obligat ca imediat ce primește înștiințare că i s'a abrobat oferta să depună la Minister (Direcțiunea Viticulturii) sau la Pepinierea Barațca 50% din preț total de vânzare.

Relații mai detaliate dă Administrația Pepinierei Barațca.

Șeful pepinierei:
Șef de Regiune:
A FORSTER.

(1424)

No. 453-1925, bar. adv.

Convocare.

Dnii avocați ai Baroului Arad sunt convocați la

adunarea generală extraordinară.

care se va ține la 26 Iulie a. c., orele 10 a. m. în sala de ședințe a Baroului avocaților.

ORDINEA DE ZI:

Legea pentru înlesnirea și accelerarea judecăților.

Arad, la 13 Iulie 1925

Dr. MARȘIEU ss
decan.

(1432)

Publicație de licitație.

Composesoratul urban al din comuna Măderat dă prin licitație publică teritoriu de vanat din padurea Drau și Dud. Licitațiunea se va ține la primăria com. Măderat în ziua de 1 Aug. a. c. orele 10 a. m. Condițiunile de licitație se pot vedea la biroul primăriei Măderat.

(1431) ANTISTIA URBARIALA.

EMERICH KOLOZSVARI

pantofar în Arad, Str. Bucur (f. Căstău-u.) No. 7, pregătește ghetă bărbătești, femeiești și pentru băieți, conform modelului celei mai moderne, din material de prima calitate și durabil pe prețuri moderate. Serviciu punctual. Reparații se primesc.

(1388)

Pravălie de mobile!

Mobile pe prețuri moderate, sau pe rate avantajoase se capătă la CAROL GARAI Arad, lângă cinema Urania, Str. Gh. Lazăr 5. (1242)

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Comisiunea de Naturalizări.

— 00 —

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința celor care ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnata Charlotte (Lotte) Gelinek profesoară de cant, de religie catolică, născută în anul 1879 din Viena supusă austriacă voind să dobândească cetățenia română, cu onoare vă rog să binevoiți a dispune să se facă cuvenitele formalități pentru împământarea mea, având mijloacele de existență și toate interesele mele în această țară.

Cu stimă

CHARLOTTE GELINEK
Arad, Str. Velicir No. 2.

(1433)



„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad

Adr. telegr.: VAGONASTRA
TELEFON: 694 și 900

SECȚIA MOTOARE. Auto-

buse pentru circulație în orașe, stabiliment de băi, și pentru circulație interurbană. Camioane cu transmisie prin cardan, sau lanțuri. (Încărcătură 3 tone). — Automobile cisterne pentru transporturi de ulei, benzină și petrol. Capacitatea 3550 litri. Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP. — Strunguri de precizie pentru tăierea de ghevinduri Withworth sau milimetrice. Distanțe între vârfuri 1000-1200 și 1600 mm. Prese cu excentric cu cursă de 8 tone. Piese de automobile pentru automobile de lux și camioane de orice marcă. — Piese pentru motoare de benzină de orice marcă.

Produsele noastre se pot procura cu prețuri originale de fabrică dela magaziiile de consignație mai jos notate:

Arad: Întreprindere de Mașini și Automobile str. Alexandri nr. 6.
Brașov: „Silvania“ Întreprindere Tehnică S. A. Piața Boilor nr. 7.
Cernăuți: „Mecano“ S. A. Piața Unirii numărul 9.
Cluj: Blaga Emil, Piața Ștefan Cel-Mare numărul 3.
Lugoj: Schwäbische Zentralbank, Filiale Lugoj.
Oradea-Mare: „Economia“ S. A. p. t. Comerț și Indust. Piața Mihai Viteazul 1.
Sătmăre: Frații Princz, Turnătorie de Fier și Fabrică de Mașini
Sibiu: Compania Anglo-Américană, Bretter Promenade.
Târgu-Mureș: Biró E. Ing. mech. întreprind. tehnică Strada Ștefan V. 18.
Timișoara: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorove-gasse 3.

bligațiunile Statelor succesorale trebuie să privească în același timp cu acelea ale foștilor inamici și că la orice concesione echivalentă acordată primilor, dacă România ar trebui să execute imediat plăți, fără a ține nici o seamă de situația sa financiară și economică, creată de război și de eforturile și sacrificiile pe care ea nu încetă să le facă dela armistițiu, pentru a restabili echilibrul indispensabil păcii europene, aceasta ar fi nu numai de a o lipsi de reparațiunile la care ea are un drept incontestabil, dar încă a se opune la ridicarea sa financiară și economică, la care ea lucrează fără încetare prin propriile sale puteri și cu prețul unor enorme sacrificii. Aceasta ar fi mai mult încă, a o pune în imposibilitate de a face față angajamentelor, ce ea și-a luat pentru a consolida datorile externe.

Este evident, că revenirea României la situațiunea deplorabilă în care se găsea acum 5 sau 6 ani, ar constitui pentru ea o cădere ale cărei consecințe ar fi cu totul periculoase pentru toată Europa și n'ar corespunde cu siguranță politicii de ridicare financiară a Europei și nici politicii generale a guvernului britanic, care are tot interesul să vadă în România, în Orientul apropiat, un factor activ, plin de viață, iar nu un corp inert și slăbănog.

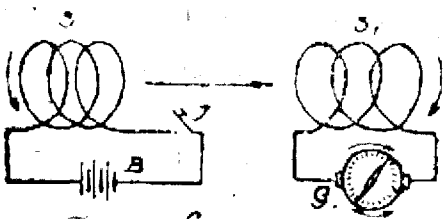
Noțiuni generale asupra Radiotelefoniei

— Descoperirea inducției electrice —

Arad, 15 Iulie

Marele fizician englez Faraday înainte cu aproape o sută de ani (în 1831), a așezat pe o masă două bobine din sârmă de aramă. Într-una din ele fiind introdusă o sursă electrică (baterie), circula un curent electric. A doua era legată cu un galvanometru. (Galvanometrul este un aparat sensibil, a cărui ac deviază imediat ce trece prin el vre-un curent electric).

Între aceste două bobine era o distanță de cca 30 centimetri — fără a fi legate între ele. (fig. 2)



Inducția curentului electric

De câteori închidea sau întrerupea cu manipulatorul I circuitul bateriei B, observa că galvanometrul G a bobinei S' deviază, iar dacă acul galvanometrului intercalat pe un circuit deviază, însemnă că în acel circuit trebuie să existe un curent electric, în caz contrar dacă nu există nici un fel de curent, în circuit acul rămâne nemiscat, în poziția de zero. Faraday a rămas surprins văzând, că în al doilea circuit s'a produs mai exact, indus un curent. Surprinderea însă a devenit și mai mare, când a văzut, că direcția curentului indus e de sens invers direcției primului curent.

Întâia formă a transmisiunii fără fir a fost aceasta, drept, că s'a transmis o distanță de 30 cm. în principiu însă nici astăzi nu facem altceva, decât ce a făcut atunci Faraday. Astăzi însă distanța între cele două bobine este 20.000 km. s'au mai mult. Și cum vom vedea mai târziu, cu aparatele de transmitere suntem în stare a induce curent electric în orice bobină, adică antenă a stațiunii de recepție. Ca să ajungem până aici, nu numai, că a fost nevoie de zece de ani, ci și de o muncă devotată.

Experimentele lui Faraday a dat naștere curentului alternativ. Întreaga tehnică a radiotelefoniei se bazează pe curentul alternativ, pentru aceasta trebuie deci să fim în clar și cu noțiunea curentului alternativ. Până la descoperirea lui Faraday nu era

cunoscut decât numai curentul de același sens (care circula numai într-o direcție). Curentul indus însă își schimbă sensul, adică direcția de atâtea ori, de câteori închidem sau deschidem circuitul S din fig. 2. Dacă închiderea și deschiderea circuitului S o facem repede, atunci curentul indus va fi continuu și se poate utiliza ca curent continuu. Trebuie să mai știm, că intensitatea (puterea) acestui curent alternativ este în raport direct cu viteza schimbării direcției curentului, cu cât schimbăm mai repede direcția, cu atât crește intensitatea. În radiotelefonie s'a simțit nevoia de a transmite la distanțe tot mai mari, prin urmare au construit mașini tot mai mari, adică cu perioade mai mari, ca să se poată induce curent în antenele celor mai îndepărtate posturi radiotelefonice.

Faraday nu numai, că a semănat prima semință a radiotelefoniei, ci a făcut mai multe observări ba chiar descoperiri. El a fost, care căutând călchiul lui Achile la inducția curentului, a descoperit, că din bobina de inducție radiază niște puteri magnetice, ca și dintr'un fier magnetic. S'a ocupat apoi cu efectul lor în depărtare, combinându-le cu vibrațiile eterului. Faraday însă nu s'a mărginit numai cu aceasta explicație, ci prin câteva experimente spirituale a documentat, că între undele lumii și puterile magnetice există oarecare legătură, readucând ambele la vibrația eterică.

Bazându-se pe aceste experimente, un alt savant englez Maxwell, a arătat pe baze matematice, că electricitatea se propagă în eter la fel, ca lumina, în formă de unde și linii drepte. (Teoria lui Einstein este contrară. După Einstein lumina se propagă în linii drepte și cu o viteză constantă, în vid, în cadrul nostru, cu aceasta teorie nu ne ocupăm aici).

Undele electrice

Ne am convins, că în caz de vifor norii fiind încărcăți cu electricitate pozitivă și negativă se descarcă în formă de scântei electrice de tensiune foarte înaltă (nemăsurată până astăzi) numită: trăsnet. Cu aceasta ocazie, în afară de unde de lumină și unde sonore se produc și unde numite electrice care nu sunt simțite de noi.

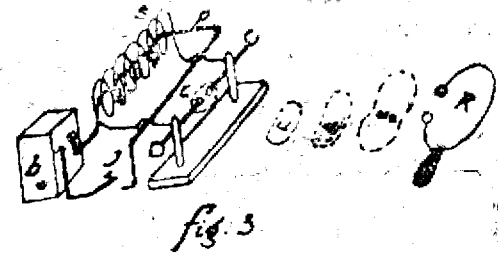
Prima încercare pe acest teren a făcut-o marele fizician german Herz care în 1890 a construit un mic aparat capabil de a imita descărcarea atmosferică, natural, că în loc

de trăsnet a produs scântei mult mai slabe.

Pentru a putea înțelege experimentul lui Herz, trebuie să cunoaștem inducția sau bobina lui Ruhmkorff, deoarece H. s'a servit de bobina aceasta. Bobina Ruhmkorff este construită pe principiile experimentelor lui Faraday.

Întreg aparatul se compune din două bobine, forme cilindrice, având una un diametru mai mic, pentru a putea fi introdusă în cealaltă. Bobina interioară numită bobina primară se compune din sârmă mai groasă și din spire mai puțin, care se leagă la sursa electrică; acumulatori, sau baterii. A doua bobină, cea exterioară, care este izolată, prima e compusă din sârmă mult mai subțire și lungă celei de întâi și se numește bobina secundară. În această bobină în mare curentului indus la efectul curentului ce circula în bobina primară. Închiderea deschiderea circuitului electric a bobinei primare nu se face cu mâna, ci cu un întrerupător magnetic (cum am văzut la sursele electrice). Curentul indus din bobina secundară are o tensiune mult mai mare, curentul din bobina primară, vedem, că bobina Ruhmkorff servește la transformarea marelui, sau mai bine zis la amplificarea curentului. Și în radiotelefonie ne vom folosi cu astfel de aparate, având aceeași misiune se numesc însă transformatoare.

La capetele firului secundar a bobinei Ruhmkorff, Herz a introdus niște globuri mici de metal fixându-le pe niște suporturi fixe (fig. 3). Punând în funcțiune aparatul între cele două globuri mai mici C se produceau scântei electrice, fiind însoțite de pocnituri puternice. Cam la 5-6 metri distanță de aparat Herz a ținut în mână, în el deschis, provăzând de asemenea cu două globuri și cu un mâner de lemn (fig. 3), a servit că între cele două globuri se producea de asemenea s'a produs scântei electrice. Mechanismul de producerea scântei a fost numit de Herz oscilator, astăzi se numește cu mânerul de lemn rezonator.



Inducția undelor electrice

Modul cum se propagă în eter aceste unde electrice, se poate vedea în fig. 3. (Cerculele u, u' și u'')

Undele electrice străbat prin lemne, prin rețici și prin orice alt material izolant. Excepție fac numai metalele, care absorb aceste unde.

Acasă proprietate a undelor electrice, cum vom vedea mai târziu joasă, este foarte importantă în radiotelefonie. Grație acestei proprietăți a undelor s'a putut instala sistemul posturilor de recepție cu antena în cadrul.

Rezonanța

Dacă așezăm pe o masă două violele, aproape una de alta și dacă tragem cu arca pe o coardă a uneia din viole și dacă ridicăm arcul pusei mâna pe coarda vibrației vom observa și auzi, că aceiași coardă (același ton) a vioarei vecine va vibra la fel cum a vibrat coarda primei vioare acționată de arc.

Perdeaua cortului se deslăcu fără veste într-o clipă.

Întrebă din ochi pe femeile, care se apleau la o parte.

— Cum va vrea Allah! îi răspunde și se plecă blând spre Aina. Ochii lui s'abătă se învâluiau de milă. Aina, abia mărșăluia și buzele-i vinete surădeau trist.

— Trandafir al pustului, îi zise dânsul, aicea un om venit de departe. Se apucă un vraciu meșter, care are talentul împotriva tuturor boalelor. Vrei să vie?

Aina dădu din cap.

— Nu te teme de nimic, cu voia fiacăle. Lasă-l să vie. Ci-ai îți cunoaște hoste e un cioban care știe toate tainele nopții și ale pustului.

— Chemă-l.

Ciobanul era îmbrăcat în piei de animale. Pletele-i încălece se amestecau cu părul zburdă.

Toate mișcările dânsului intrase odată dânsul în cort.

Aina se uită la dânsul; obrații palizi i înflăcărau de-odată.

Ciobanul o cercetă câțiva, apoi zise gfului:

— Ca s'o scap, trebuie să-i tragi în însuși de pe buze boala, care o oște. Vrei?

Și, fără să mai aștepte răspunsul, înghință lângă Aina; degetele-i tremurau, îi dezmerdau obrații, gura-i se apropiase fața ei ca pentru a o săruta. Privirile îi contopiră.

Hakem recunoscuse pe cioban: era țevrășul de odinioară al Ainei.

Un răcnet de turbare. Fulgerul un tăuș și pumnul se talpăie în spinarea ciobanului.

Chemă apoi câțiva oameni de scosce leșul afară. Pe urmă se puse la căpătâș. Ainei și, gelos până la moarte, se uita dânsa cum își dă sufletul.

Miriam Harry
(Tradus de N. Pandele)

Alaiul trecea prin nisipul unde fata păzise odinioară tărma, împreună cu tovarășul ei, ciobanul.

Cămile pășteau și acumă priuiprejur: Aina le recunoscuse, lozardă însă se uită după cioban. Sub tamarini, în iarbă culcată la pământ, îi zări însă urma trupului.

Se opriră înaintea puțului.

Aina ceru să-i aducă apă.

Vrând să-și apropie buzele, văzu însă o floare plutind pe deasupra apei: era o așoară din coroana ei.

— Nu mai mi-e sete! spuse dânsa.

Și i se păru că aude departe, după ducele trandafirului, departe, prin fâșaghele de bazalt, o trișă ciobănească care plângea.

Caravana porii iarăși la drum.

Sticlările de pe cămila albă tăugătau într-una, cîmpului își arunca sunetele-i ascuțite, femeile chiuiau, negrii băteau toba și năuta cu alaiul ei trecu.

— — — — —

În noaptea asta Hakem eși din cortul Ainei să facă ocolul taberei. Auzi undeva niște suspinuri înăbușite, cari turburau tăcerea pustului. La lumina stelelor recunoscuse pe ciobanul dela puț: era lungit la pământ, mâinele-i scormoneau nisipul, parcă în căutarea unor forme iubite și sărutările lui umezeau pulbera înfierbântată.

— Ce faci tu aici printre corturile mele?... îi zise Hakem întunecat.

— Îmi îngrop bucuria.

Un fulger de ură sclipi în ochii șefului și mâna i se înclășă pe pumnal.

Se răgându însă, își trăgându-și pe obraz un colț al mantalei ca să-și ascundă barba în cruntă, se uită la tânăru-i rival cu o liniște stăpânită. Pe urmă se depărtă în noapte.

III.

Trecuse ani de zile de-atunci.

Babele cele mai meștere în leacuri erau adunate la căpătâșul Ainei, care trăgea să moară. Nici descăntece, nici băuturi vrăjite, nici fiare înroșite nu putuseră veni de leac boalei.

Din aceasta simplă experiență reiese, că vocea sonoră sau vibrația sonoră se propagă în eter în formă de unde sonore, care sunt capabile a acționa asupra sistemelor — la o distanță oarecare fără vre-o legătură. Acest fenomen se numește rezonanță.

La fel se întâmplă și cu propagarea undelor electrice, numite unde Hertzian, acolo

insă efectul observat la cele două violine se numește rezonanță electrică.

Cu aceasta, problema comunicării fără fir s'ar fi realizată, însă efectul era prea mic și nu avea mare importanță, fiindcă nu se putea pune în aplicare, — dar nici chiar deoperatorul acestor unde și rezonanțe electrice nu s'a gândit la radiotelefonie de azi. Vom continua.

Sabin Papp.

Cronica externă

Intellectualii mijlocesc pacea

Conducătorii Germaniei asigură că Reichul este animat de dorința cea mai fierbinte pentru pacea lumii, aruncând peste bord orice idee de revanșe sau restaurare monarhică. Hegemonia lumii din partea germanică a fost un ideal și recunoscând acum că și au pus prea sus idealul, coboară înfrânți și hotărâți să se implice cu realitate prezentului. Deci vor cultiva ideea democratică, ideea de justiție socială, arbitrajul în caz de conflict etc.

Pe de altă parte cei care vin din Germania ne asigură că acolo fermentul monarhic persistă. Naționalismul sovietic lucrează din război, Germania neabandonând cu una cu două intențiile de dominare mondială. În acest scop știința e folosită spre a se spune unimul cuvânt în vederea necesităților războiului de mâine, armata se pregătește, fabricile lucrează intens, avioanele se perfecționează, etc. În aceste condiții numeroși intelectuali francezi au lansat un apel pentru pacificarea cu poporul german.

Acest manifest, se spune că este redactat fără nici o preocupare de ordin politic ci într-un spirit de perfectă echitate. „Este un apel ardent către toate conștiințele doritoare de a vedea risipindu-se odată norii sângeroși ai războiului”.

Aceasta o spune după: am vedem — cu multă poezie Victor Marguerite, autorul care a făcut atâtă egomot.

Apelul constă dintr-o pledoarie care se pune în calea păcii, perpetuând între vechii luptători acea stare de nesiguranță și cel gând sinistru pentru o nouă conflagrație.

Tensiunea este mai mare între Franța și Germania, căci aceasta din urmă recunoscând obligația reparațiilor nu înțelege să i se atribuie ci singure, răspunderea războiului.

Acest lucru ține treaz spiritul de război căci este la mijloc o nedreptate indestructibilă legată de spiritul de revanșă.

Intellectualii francezi găsesc că este foarte greu a se stabili răspunderile războiului. În orice caz războiul dreptății contra forței e terminat și nu trebuie să condamnăm la oprobriu internațional un popor, fără a accepta în prealabil o discuție contradictorie.

Dar apelul menționat conține pasagi in-

teresanți cu privire la revizuirea tratatului din Versailles. Intelectualii francezi convinși că orice atingere adusă ideii de justiție are consecințe nefaste, concretizate într-o viitoare catastrofă, cer respectarea principiilor cărora ei le aduc omagiu.

Dacă nu se poate vorbi despre problema reparațiilor fixată la Londra, în August 1924 se poate totuși, cu puțină bună voință din partea tuturor să se lase la o parte măsurile de coerciție, care apăsă greu asupra echilibrului economic general, căci — adaugă apelul — nu putem avea siguranță în viitor dacă nu realizăm azi dezarmarea morală, preluând de la război.

Asfel trebuie revizuit articolul 231 din tratat așa fel ca dăruș să capete concursul tuturor părților interesate după cum trebuie abrogat articolele 227—230. (privitoare la sancțiuni) ele fiind susceptibile de a întinde prin spectrul represaliilor, spiritul de revanșă.

Apelul încheie arătând că naționalismul german nu trebuie să confunde manifestarea unui spirit de dreptate cu o slăbiciune din partea Franței. Se urmărește solidaritatea omenească și intelectualii francezi, cred că Germania lui Goethe va acorda complectă înțelegere celor scrise în apel, „căci astăzi civilizația Europei își joacă ultima carte. Dănsa e pierdută dacă măcelul începe din nou”.

Față de sinceritatea intelectualilor francezi, — trecutul ne dă dreptul să fim sceptici în privința germanilor.

Revoluția germană s'a făcut fără vărsare de sânge. Încălcarea tratatului din Versailles s'a făcut într-o completă calmie. Un cuvânt de ordin: nici un german nu trebuie să se revolte căci ne descoperim adevăratele sentimente.

Atunci vom da dovadă că facem politică inteligentă, când încălcând tratatul vom ști apoi să punem în joc toate resursele noastre, spre a-l eluda. Și germanii au reușit în această politică calculată. Au eludat tratatul, au cerut planul Dawes etc. și avem convingerea că vor reuși să-l și revizuiască. Ajutorul ce au și de la intelectualii francezi, cari încăleșe apelul le a furnizat o periculoasă armă de luptă.

INFORMAȚIUNI

Un dar al regelui Ferdinand

Viena, 13. — Regele Ferdinand al României a donat grădinei zoologice din localitatea doi vulturi pleșuvi prinși în munții Ardealului.

In chestia repauzului duminical

Conform noilor instrucțiuni relative la aplicarea legii repauzului duminical, acele cămine care servesc și mâncări, nu vor fi considerate ca bodegi și restaurante și deci urmează că în zilele de Duminică să fie deschise dela orele 12—21.

Alegătorii din județ

Ultima statistică a subprefecturii locale a dat că în cuprinsul județului, pentru alegeri comunale vor fi un total de 80556 alegători.

Marile serbări culturale din Arad

Ca urmare la cele publicate în numărul ziarului nostru de ieri, aducem la cunoștința publicului din localitate că „Filarmonica” din Arad va cânta în zilele de 6 și 10 August, fiind prevăzută în program și „Rapsodia Română” de Enescu, ca omagiu marei compozitor române. Se crede că reprezentările de dramă românească și ungurească, despre care am vorbit în același articol, vor fi înlocuite cu concerte executate de către marele Enescu și baritonul Jean Atanasiu. În acest scop dl Ștefan Mărcuș inspector al artelor a plecat la București în seara zilei de 14 Iulie.

Festivalul unor cercetași basarabeți

Cohorta cercetașilor Cetatei Ismail va da în ziua de Sâmbătă 18 Iulie ora 9 seara în sala Palatului Cultural din localitate un festival muzical și coral.

Publicul aradan va avea astfel prilejul să cunoască și să aprecieze muzica dăsoasă a poporului din Basarabia.

Vacanțe în învățămînt

În Monitorul Oficial (N-rul 152) s'a publicat tabloul locurilor vacante în învățămîntul primar rural și urban din toată țara pe anul 1925.

Serbarea de parc a Sindicatului Presei române din Ardeal și Banat în Septembrie

Din cauza timpului nefavorabil nepotându-se ține la data anunțată, serbarea de parc a Sindicatului Presei se amână pentru luna Septembrie.

Biletele vândute rămân valabile.

Data fixată se va anunța la timp.

D. ministru Angelescu și examenele de bacalaureat

Cluj, 13. — D. dr. Angelescu, ministrul instrucției publice a acordat zilelor minoritate un interview, declarând că este mulțumit de rezultatul examenelor de bacalaureat și că este în interesul statului să se facă o selecționare a elementelor cari vor să pătrundă în universitate.

Ziarul „Ellenzek” publică un lung articol îndemnând pe toți bacalaureații maghiari să se înscrie în universitatea românească.

Organizațiile confesionale maghiare au hotărât să facă pentru elevii căzuți la bacalaureat cursuri speciale, în timpul verii încă să se prezinte bine pregătiți la toamnă.

Partidul maghiar a convocat pentru Joi după amiază pe toți directorii școlilor maghiare spre a face o anchetă în chestia examenelor de bacalaureat.

S'a cerut directorilor toate datele în special întrebările puse și notele obținute de elevi.

Clubul sportiv „Olympia”

Cu ocazia tinerii campionatului pentru premiul ambulant dat în anul 1924 cu prilejul sfârșirii drapelului, s'aranjează o serată de dans împreună cu un program strălucitor în seara zilei de 19 Iulie ora 9, în sala cinematografului „Omnia” din Miclăca-nouă. 1435

Directoarea.

Parastas

Duminecă, în 19 I. c. se va celebra în Catedrala din Arad parastasul de un an a decedatului Dimitrie Lăpușca, comerciant Arad-Șega.

Invităm rudele și cunoștinții.

1436

Familia Lăpușca.

Militarizarea școlilor

La marele stat-major s'a intrunit comisiunea mixtă pentru studierea chestiunii de militarizare a școlilor, cu începere din anul școlar viitor. Sunt în această categorie școlile politehnice, școlile de arhitectură, școlile normale și institutul național de educație fizică. Elevii numitelor școli nu vor mai fi încadrați și nici trimiși la școlile ofițerilor de rezervă, ei vor urma exercițiile militare în școlile respective.

Concertul Aneta Tomuța — Zoltan Szabo

Laui în 20 Iulie a. c. va avea loc în Palatul Cultural un concert dat de Aneta Tomuța și de Zoltan Szabo, prim bariton al Operii Române din Cluj.

Acompianamentul la pian va fi susținut de dr. Brody.

Incidente cu prilejul alegerii patriarhului ecumenic

ATENA. — În momentul când opinia publică din Grecia și cercurile guvernamentale își dădeau toată silința pentru ameliorarea relațiilor cu Turcia și când prin încheierea acordului greco-turc se spera o strângere a legăturilor dintre ambele țări, incidentele produse cu prilejul alegerii patriarhului ecumenic la Constantinopol au produs cea mai penibilă impresie în toate cercurile. Știri demne de crezare din Constantinopol arată că prefectura din acest oraș dorind să influențeze votul Sinodului, s'a dat la brutalizări și ingerințe violente. Astfel trei mitropoliți au fost chemați la prefectură, în scopul de a fi intimidăți. Mitropolitul din Sazdes, cunoscut ca adversar al candidatului oficial, a fost invitat de trei persoane care s'au dat drept agenți de poliție, și în drum spre prefectura de poliție a fost grav maltratată de acești indivizi, care i-au tăiat barba și l'au rănit destul de grav.

ATENA. — Ziarele din Constantinopol relatează că alegerea patriarhului a dat loc la incidente extrem de grave, din cauza amestecului autorităților turcești. Trei mitropoliți ar fi fost bătuți. Alegerea a trebuit să fie amânată. O confirmare oficială a celor petrecute lipsește.

O comisie română pentru aplicarea unei convenții cu Ungaria

Ministerul de interne a delegat pe d. inspector general administrativ Victor Fodor, ca împreună cu d. Solomon, magistrat din partea ministerului de justiție și un delegat al ministerului de finanțe, să ia contact cu misiunea ungară pentru executarea convenției speciale între România și Ungaria.

Delegația română va face evaluarea edificiilor de județ și comune, rămase în Ardeal fostă proprietate a statului austro-ungar. Deasemenea comisia română a V-a a participat la plecarea actelor de stare civilă. Se știe că la trecere, trupele ungare au luat cu ele codicele de stare civilă. Prin convenția specială Ungaria se obligă să ne înapoieze aceste acte, în schimb să le înapoim pe cele rămase în teritoriul nostru și care privesc comunele din Ungaria.

Dezastrul pricinuit de furtună în Timiș-Torontal

TIMIȘOARA, 14. — O ploaie torențială, care a durat aproape un ceas, însoțită de o furtună puternică, s'a abătut asupra județului. Comunele Lătină, Jamul Mare, Surduc, Clodina și Jidovia au fost complet inundate. Zeci de case sunt sub apă. Podgorii și semănături întinse au fost deasemenea inundate. Unele vii și porumbiște au fost culate de vânt la pământ.

Au fost și victime omenești, printre cari, Ioan Sava, din Lătină.

Sute de pasageri și animale au fost înecate.

Linile telefonice și telegrafice au fost deranjate.

Din biserică, muzeu în Rusia

BERLIN, 14. — Catedrala Isvac din Leningrad, cea mai frumoasă biserică a acestui oraș, va fi transformată într-un muzeu național.

Procesul comuniștilor din Leipzig

Leipzig, 13. — Eri a fost dată sentința în procesul comuniștilor acuzați de complot contra statului. Acuzații au fost condamnați la pedepse variind între un an și trei ani și jum. închisoare.

Instrucția a dovedit că acuzații primeau fonduri dela Ambasada sovietică din Berlin.

Ștefan Radici va fi judecat

Un punct litigios important în negocierile cari au dus la acordul dintre radicali și radicali a fost și chestiunea situației legale a lui Ștefan Radici, șeful partidului țărănesc croat.

În cercurile politice din Belgrad se afirmă că prin acordul intervenit s'a hotărât ca Ștefan Radici să fie judecat și, în caz că va fi condamnat, să fie apoi grațiat.

Delapidatorii de bani publici condamnați la moarte

ATENA. — O comisie parlamentară lucrează actualmente la întocmirea unui proiect de lege prin care se instituie pedeapsa cu moartea, în contra delapidatorilor de bani publici.

Este vorba, ca legea să aibe caracter retroactiv.

Concentrări de instrucție în toamnă

În toamnă vor fi concentrări de ofițeri de rezervă, chemați în serie II a. Acele concentrări vor dura 30 de zile.

În luna Septembrie a. c. se va relua instrucția unităților militare, după terminarea concediilor de vară, potrivit programului perioadei II a, alcătuit de marele stat major al armatei.

La concentrările din toamnă ale oșmenilor de trupă vor fi chemați și călărașii (rogiori) cu schimbul din contingentul 1922 cu caii lor.

Nu vor fi chemați la acele concentrări schimbășii — din contingentul 1922 — trimiși în Basarabia anul trecut cum nici aici cari au făcut concentrarea mai mult ca 60 de zile, tot anul trecut, din corpurile III și IV de armată.

Rusia încearcă a-și întări influența în China

Paris, 14. — Corespondența engleză al lui Daily Express din Tokio anunță că un acord secret s'a încheiat între Anglia, Japonia și Statele Unite, pentru a menține frontul unic în China, Rusia încercând de a-și întări influența în această țară și mai ales în tot Extremul-Orient.

Amânarea conferinței cu privire la China

Se știe că în cercurile politice engleze intenția manifestată de guvernul Statelor Unite de a convoca o conferință internațională pentru regularea raporturilor dintre statele străine și China, a provocat o mare nemulțumire.

Anglia — care este cel mai mult interesată în menținerea privilegiilor de cari se bucură străinii în China — s'a declarat împotriva convocării unei asemenea conferințe în timp ce agitațiile naționaliste ale populației chineze ar putea exercita o presiune asupra lucrărilor conferinței.

În urma unui intens schimb de vederi, guvernul Statelor Unite a sfârșit prin a accepta punctul de vedere englez renunțând la ideea de a convoca o conferință înainte ca situația din China să se fi lămurit.

Reglementarea bagajelor de mână

— Cu ocazia unui incident regretabil. —

Arad, 15 Iulie.

Autoritățile executive cfr. fac — câteodată — excese, crezând că prin astfel de metode — aplicate la mari răstimpuri — se vor impune în fața conducătorilor.

Sistemul acesta s'a dovedit că în loc de servicii aduce perturbări în buoul mers al serviciului.

Pentru înlăturarea acestor incidente ocazionale, pasagerii cu dare de mână, au găsit o metodă de combatere din cele mai practice.

Se știe că în compartimentele de călători ale trenurilor de persoane și accelerate nu se admit bagaje de mână cu dimensiuni mai mari de 90 cm. lungime și 50 kgr. greutate.

Cetățenii cinștii nu-și pot permite luxul a cumpăra câte 10—15 geamantane cu dimensiuni mai mici de cea indicată mai sus și ocupă în mod fraudulos toate rețelele unui compartiment lăsând pe cel care are un singur geamantan să-l plaseze de cele mai desori pe culcare împiedicând astfel circulația.

Suntem de părere a se reglementa transportul bagajelor de mână, dar pentru acești domni mai întâiu și pe urmă pentru cei cari au un singur geamantan cu mult mai redus ca greutate ca cea de 50 kgr.

Am zis că funcționarii cfr. executivi comit excese de zel și unul s'a petrecut în noaptea de 14—15 Iulie, dând naștere la un incident regretabil.

Aplicarea noiei legi a Camerelor de Comerț

BUCUREȘTI. — Legea de reorganizare a Camerelor de Comerț conține dispozițiuni asupra înregistrării firmelor la tribunalul cărui i s'a impus obligația de a se informa dela Camerele de Comerț asupra firmelor cari vor să fie înregistrate.

S'a ivit întrebarea dacă Societățile comerciale din Transilvania cad sub prevederea legii acesteia sau nu, deoarece în Transilvania există o „Comisie specială economică” care este de mai mult timp însărcinată cu aprobarea de mai sus. Rămâne în vigoare legea, sau e necesară autorizația tribunalului și a Camerei de Comerț?

Dl director Cristodorescu din ministerul de comerț a dat următoarea lămurire biroului „Rador”:

— Nu trebuie să se confunde cercul de activitate al „Comisiei speciale economice” cu dispozițiunile legii asupra înregistrării firmelor. Comisia are obligația naționalizării firmelor. Iar

ARTISTICE-CULTURALE

Orchestra Filarmonică din Arad

va executa la concertul din 6 August și minunatul concert la si be mol de Cărkowski.

Ca solistă a fost angajată pianista Elisabeta Cotrus, care a reputat cu acest concert al marelui slav, succese clamorose.

Festival artistic-literar

Cu prilejul Târgului de mostre se va aranja în Palatul Cultural din localitate un mare festival artistic literar la care își vor da concursul: pianista Elisabeta Cotrus, baritonul Lauren Nicorescu, scriitorii Al. T. Stamatiad, Emil Isaac, Lucian Blaga, Eugeniu Speranția, A. Cotrus etc. etc.

Cursurile dela Vălenii-de-munte

Astăzi, în 15 Iulie, se deschid la Vălenii-de-munte cursurile de vară ale universității populare „N. Iorga”.

Jimbolia capitală a unui nou județ

De câteva zile circulă zvonul că cu ocazia noiei împărțiri administrative a județelor, județul Timiș-Torontal se va despărți în două județe, primul formând județul Timiș cu capitala Timișoara, secundul Torontal cu capitala Jimbolia care va cuprinde plășile: Sânicolaul-Mare și Ciacova.

x — În Cinematograful Marelui Mureșului joi se va reprezenta „Scrisoarea de pe ceaaltă lume”, dramă socială în 5 acte cu Olaf Föns în rolul principal și ca adaus „Noaptea mica Lolă” comedie într-un act.

Începerea reprezentației la orele 10 fără un sfert precis.

Un grup de studenți ai Politehnicii din Timișoara veneau dela reședința școlii pentru a-și continua mai departe călătoria, în diferite centre industriale din țară, unde erau repartizați pentru practică. Unul din acești studenți avea un geamantan de noie în lungime de 90 cm. cu o greutate de 28 kgr.

Fiind pe peronul gării dl director regional ing. Oct. Pop, dl N. Jura conducătorul gării locale și-a luat serviciul în serios și dând ordine tuturor organelor — pe care statul i le-a pus la dispoziție — a ordonat scoborârea din tren a geamantanului studentului și cum în asemenea cazuri ordinea se execută fără discuție, natural că studentul, luând o atitudine camaraderescă, au fost bruscați. Incidentul luând proporții mari dl șef de gară a dispărut, iar publicul a intervenit pentru redarea bagajului, fapt care s'a și întâmplat fără nici o împotrivire din partea funcționarilor cfr. dela casa de predare bagajelor. Socotim că cele petrecute au fost perfect înțelese de către dl director regional și anume că șefii serviciilor executive comit excese de zel numai cu anumite ocazii.

Pentru a se înlătura pe viitor astfel de incidente, rugăm autoritățile superioare cfr. a stabili, precis, un regulament al transportării bagajelor de mână, care ar prevedea și înlăturarea metodei fraudei pe care o practică tocmal cei cu dare de mână.

Rep.

Ultima oră

legea nouă supraveghează firmele străine cari funcționează deja în țară sau voiesc a se înființa deacum înainte.

Noui isprăvi banditești

BUCUREȘTI. — Ziarele aduc știrea despre un nou furt senzațional comis de bandiții Tomescu și Munteanu. Ieri în timpul mesei au vizitat în comuna Bubușia pe proprietarul Manolescu al cărui castel a fost jefuit complet. După jefuire, în sufrageria castelului au aranjat o splendidă petrecere. Banditul Munteanu, cu ocazia petrecerii, a cântat la mandolina sâtenilor străni înaintea castelului. După petrecere bandiții împachetând jaful au luat cu ei vre-o câțiva țărani ca chezași și au părăsit comuna. Ajungând în pădure au împărțit jaful și pe țărani i-au eliberat. Sâtenii au avertizat mai târziu jandarmii, cari, urmărind hoții le-au pierdut urma.

Ministrul Tătărescu a sosit în Capitală și a avut o convorbire în chestia bandiților Tomescu și Munteanu cu generalul Ștefănescu, comandantul jandarmeriei.

Noul an școlar

Măsurile luate de Ministerul Instrucțiunii

În vederea greutăților inerente începului aplicării noului regulament ministerul instrucțiunii a dispus ca toate lucrările de începere a anului școlar să fie amânate cu 10 zile.

Inscrierile și reinscrierile se vor face între 1—8 Septembrie.

Examenul de admitere și bursă între 10—15 Septembrie.

Examenul de corigență, particulare și integrale între 10 și 18 Septembrie.

Examenul de admitere în clasa V-a între 20—25 Septembrie.

Examenul de bacalaureat între 25 Sept. 10 Octombrie.

Începerea cursurilor la 26 Septembrie.

Concursul de admitere în școala militară de artilerie, va fi trecut de la 10—17 August, după cum urmează:

La Timișoara în localul școlii militare de artilerie; la Iași în localul liceului militar; la București în localul regimentului 2 artilerie.

Vor putea fi admiși fără concurs pentru anul I al școlii, trecând numai examenul medical:

a) Absolvenții liceelor militare, bine a-

preciați de comandamentul liceelor asupra conduitei, aptitudinilor militare și cari au avut media generală pe ultimul an și în parte la matematici cel puțin 7 (mențiune bine); b) absolvenții liceelor civile, cu 8 clase reale, cari au avut media generală pe ultimul an și în parte la matematici și științele fizico-chimice ca mai sus (cel puțin 7); c) Absolvenții a 7 clase de liceu, secția reală, cari au avut media generală cât și în parte la matematici și fizico-chimice pe ultimii trei ani, de cel puțin 8 (mențiunea prea bine).

Vor putea fi admiși cu concurs în anul I al școlii: d) absolvenții a cel puțin 7 clase de liceu secția reală, chiar dacă sunt sub drapel.

Elevii corigenți din clasa 7 pot fi primiți la concurs, însă nu vor putea fi admiși în școală, decât sub rezerva trecerii cu succes a examenului de corigență și promovarea clasei 7.

Vor putea fi admiși direct în anul II, fără concurs t. t. r. art. 52 din legea de recrutare, absolvenții ai școlii pregătitoare, de ofițeri de rezervă de artilerie, cari au la bază liceul complet și cari renunță la gradul de sublocotenent de rezervă, prin consimțământ a parte.

Linii ferate inundate în Ardeal

Ploile căzute acum două zile asupra întregului Ardeal, au provocat revărsări de râuri și mari inundații. Alături de acestea, în urma unei rușeri de nord linia Bărbant, situată între Simeria și Arad a fost inundată pe o mare întindere.

Conul de piatră al podului Nr. 276 a fost stricat. Circulația trenurilor continuă a se face, însă cu restricțiunea încetării vitezei.

Repararea liniei, în conformitate cu devizul întocmit de organele locale C. F. R. va costa circa 50.000 lei.

Din cauza revărsării râului Mureș, pilele și zidurile de sprijinire ale podului de peste acest râu, situat între stațiunile Alba-Iulia și Ucetel de jos, au fost distruse.

Pagubele aci întrec suma de 100.000 lei.

Ploile torențiale din zilele de 11 și 12 Iulie au distrus terasamentul liniei Mădălaș-Feldioara-Războeni în mai multe puncte.

Secțiunea de întreținere locală a concentrat pe linie echipe de lucrători cari lucrează la restabilirea circulației normale.

Linia Sovata-Băi-Praid a fost din nou întreruptă. Zidul de apărare al liniei a fost iarăși distrus de ape. Circulația tuturor trenurilor este întreruptă.

Podul de la km. 77 a fost atacat de ape la ambele cule.

Refacerea lui va costa peste 200.000 lei.

Economice.

Cum se va aplica reducerea de 45%, pe CFR pentru industrii

Cu toate că administrația căilor ferate a atras atenția tuturor organelor sale asupra felului de a emite și a recunoaște adresele de proveniență pentru aplicarea reducerii de 45 la sută pe CFR, totuși mai sunt cazuri când unele stațiuni disconsideră dispozițiunile în vigoare și aplică reducerea arătată pentru transporturi cari de fapt nu beneficiază de dăna.

Deaceia s'a atras din nou și pentru ultima dată atențiunea tuturor stațiunilor din țară ca la eliberarea adreselor de proveniență sunt îndreptățite numai acele firme cari sunt introduse nominal în lista stabilimentelor industriale.

Adresa de proveniență trebuie să aibă completate toate rubricile prevăzute și nu poate fi semnată decât de directorul stabilimentului.

Pentru a putea prelua reducerea de 45 la sută firma de la care emană adresa de proveniență trebuie neapărat să figureze ca predător și cu același text al firmei ca și în adresa de proveniență.

Dacă la predarea transportului se va constata o singură abatere de la una din dispozițiunile citate, stația de predare va declara ca nuli adresa de proveniență și va aplica transportului taxele tarifare fără nici o reducere.

Dacă pe viitor se vor mai constata cazuri de aplicare ușurată a reducerii de 45 la sută, șeful stațiunii de predare va raporta personal de daunele suferite de administrația drumului de fer, având de suportat, împreună cu personalul vinovat toate consecințele.

Cerealele libere la export în Bulgaria

Sofia, 14. — Consiliul de miniștri a hotărât să se ridice prohibiția exportului de cereale, care vor fi libere pe viitor să iasă din țară.

Permiterea exportului de cereale se datorește faptului că recolta este foarte bună.

Reducerea tarifului vamal austriac

Viena (Uta). — Vama pentru o serie de articole de fer va fi suprimată sau redusă în Austria. Măsura aceasta care poate fi revocată de comitetul principal, se referă la dispozițiile legii vămilor, după care mărfuri cari nu se produc în Austria se pot scuti de vamă total sau în parte. Această dispozițiune privește în primul rând categoria mărfurilor de fer. Mai multe întreprinderi industriale au declarat la discutarea proiectului vamal că s'ar putea îndeletnici cu fabricarea anumitor articole, dacă li se acor-

dă o protecțiune vamală. Dispozițiunile de reducere a tarifului vamal luate acum au fost cerute de mult de către industria mare, însă ministrul de finanțe a declarat că nu se poate renunța la veniturile din aceste vămi. S'a mai prevăzut și un al doilea caz de reduceri sau scutiri de vamă și anume pentru obiectele de compensație stipulate în convențiunile comerciale. Tot odată s'a mai cerut scutirea de vamă și pentru anumite medicamente, cari nu se pot fabrica în Austria produse de opium, morfină, cocaină. Hotărârea definitivă în această privință se așteaptă în curând.

Devizele și valuta.

Rador 15 Iulie.

BURSA:

Zurich:	Deschiderea:	Închiderea:
Berlin	12264 50	12262 50
Amsterdam	206 45	206 45
New-York	51512 50	51512 50
Londra	2504 —	2504 —
Paris	2415 —	2415 —
Milano	1897 50	19 —
Praga	1525 —	1525 —
Budapesta	7255 —	72 50
Belgrad	907 50	905 —
București	250 —	250 —
Varșovia	9875 —	9875 —
Viena	7255 —	72 55

Cursul devizelor București

pe ziua de 15 Iulie 1925.

	Cerute
Paris	9 85
Berlin	—
Londra	1017 —
New-York	209 —
Italia	775 —
Elveția	40 50
Viena	29 50
Budapesta	—
Praga	6 20

Valute:

	Cerute	Oferite
Napoleon	780 —	—
Mărci	51 —	—
Leva	145 —	—
Lire otomane	112 —	—

Sterline	1010 —
Francezi	10 35
Elvețieni	39 —
Italiani	790 —
Drachme	350 —
Dinari	360 —
Dolari	208 —
Marca poloneză	39 —
Coroane austriacă	31 —
" maghiară	30 —
" cehoslovacă	6 25

Cărți noi

A apărut:
Dr. Vasile Cotruș: Concepția modernă a dreptului de proprietate în constituția României și a Statelor principale din Europa. Partea I. (Tipografia „Cosmos”, Oradea-Mare).

Ion Montani: Din zile grele. (Biblioteca Semănătorul, Arad).

Al. T. Stamatiad: Câți-vă scriitori (Biblioteca Semănătorul, Arad).

A. Cotruș: Versuri (Biblioteca Semănătorul, Arad).

„Ramuri-Drum drept” (N-rele 5—6) a apărut cu colaborarea d-lor: N. Iorga, Al. Leontescu, Marcel Romanescu, Al. Iacobescu, D. Szverniceanu etc.

Dr. Ștefan Moteș, membru corespondent al Academiei Române, va publica în „Biblioteca Semănătorul” din Arad două volume de cercetări istorice.

A apărut în editura „Cartea Românească” volumul I din **„Antologia poezilor de azi”**, alcătuită de I. Pillat și Perpessicius.

E o carte care nu trebuie să lipsească din casa nici unui intelectual român.

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Plecarea:			Sosirea:		
Oradea-Mare	personal	3 ³⁰	Teiuș	accelerat	
Curtici	"	0 ³⁰	Timișoara	personal	
Pecica	"	5 ³⁰	Curtici	"	
Timișoara	"	1 ¹⁰	Jimbolia	"	
Teiuș	"	4 ⁵⁵	Săvârșin	"	
Oradea-Mare	accelerat	6 ²⁰	Pecica	"	
Brad	personal	7 ²⁰	Brad	"	
Curtici	accelerat	6 ¹⁰	Timișoara	"	
Curtici	personal	5 ²⁰	Teiuș	"	
Pecica	"	8 ⁰⁰	Brad	accel. mot.	
Curtici	"	7 ²⁰	Oradea-Mare	personal	
Timișoara	"	6 ¹¹	Curtici	"	
Jimbolia	"	10 ⁰⁰	Timișoara	"	
Oradea-Mare	"	10 ²⁷	Curtici	"	
Brad	"	11 ⁴⁴	Pecica	"	
Teiuș	"	12 ⁰⁸	Otlaca	"	
Timișoara	"	10 ³⁰	Timișoara	accelerat	
Săvârșin	"	13 ⁵⁰	Teiuș	expres	
Pecica	"	14 ⁰²	Brad	personal	
Curtici	"	9 ⁰⁶	Curtici	expres	
Otlaca	"	14 ⁴⁴	Pecica	personal	
Curtici	expres	23 ³⁷	Teiuș	"	
Timișoara	accelerat	19 ²³	Curtici	"	
Brad	personal	16 ¹⁵	Timișoara	"	
Jimbolia	"	16 ⁰⁰	Oradea-Mare	accelerat	
Teiuș	expres	7 ⁰⁴	Oradea-Mare	personal	
Curtici	personal	17 ²⁴	Jimbolia	"	
Pecica	"	18 ⁵⁰	Curtici	"	
Brad	accelerat	19 ¹⁰	Timișoara	"	
Timișoara	personal	12 ³⁰	Pecica	"	
Oradea-Mare	"	21 ³⁰	Brad	"	
Teiuș	"	21 ⁰⁸	Teiuș	"	
Timișoara	"	16 ³⁰	Oradea-Mare	"	
Teiuș	accelerat	0 ⁵³	Curtici	accelerat	

Cale Ferate Arad-Podgoria

Valabil dela 31 Maiu 1925

Mersul trenurilor

Trenuri de persoane						Klm.	Arad-Ghioroc		Trenuri de persoane					
2	4	6	8	10	1				3	5	7	9	11	
cu clasa I și III-a									cu clasa I și III-a					
510	800	1130	1440	1900	—	Pl.	Arad	Sos.	715	957	1334	1644	2104	2245
514	804	1134	1444	1904	1-1	↓	Arad C. F. R.		712	954	1331	1641	2101	2240
							Halta 1							
							" Micăla nouă							
521	811	1141	1451	1911	2-5		Micăla		705	947	1324	1634	2054	2233
530	820	1149	1459	1919	6-7		Glogova		657	936	1316	1626	2046	2225
539	829	1159	1509	1929	11-6		Măndrulo		647	929	1306	1616	2036	2218
							Halta Măndrulo Cier							
544	834	1204	1514	1934	12-9		Cier		641	924	1301	1611	2031	2213
553	843	1213	1523	1943	16-3		Sămbăteni		632	915	1292	1602	2022	2205
604	854	1224	1534	1954	21-4		Ghioroc C. F. R.		621	904	1241	1551	2011	2155
							Halta 3							
607	857	1227	1537	1957	22-3	Sos.	Ghioroc piața	Pl.	617	900	1237	1547	2007	2151
Trenuri de persoane						Klm.	Ghioroc-Pâncota		Trenuri de persoane					
102	104	106	108	110	101				103	105	107	109		
cu clasa I și III-a									cu clasa I și III-a					
617	900	1237	1547	2007	—	Pl.	Ghioroc piața	Sos.	606	858	1228	1538	1998	Acest tren circula numai în zilele de Duminică și urmează toate zilele de sărbători: 1, 8, 11, 20, Iunie; 6, 15 August; 6, 14 Septembrie.
621	904	1241	1551	2011	1-1	↓	Cuvin		602	855	1224	1534	1994	
							Halta 5							
							" 7							
631	912	1251	1601	2021	4-7		Covășin		593	847	1215	1525	1945	
							Halta Covășin com.							
							" 8							
							" 9a							
							" 9							
							" 9a							
							" 10							
650	928	1310	1620	2040	11-5		Poala muntelui		534	831	1156	1506	1925	
653	930	1318	1628	2048	13-6		Halta 12		525	824	1147	1457	1917	
							Șirna							
							Halta 13							
							" 14							
707	945	1327	1637	2057	16-5		Clășa		516	814	1138	1448	1908	
712	950	1332	1642	2102	19-9		Masca		511	809	1133	1443	1903	
718	956	1338	1648	2108	20-7		Pâncota gara		505	803	1127	1437	1857	
							Halta 16							
							" piața							
722	1000	1342	1652	2112	22-2	Sos.	Pâncota comuna	Pl.	500	758	1122	1432	1852	
Trenuri de persoane						Klm.	Ghioroc-Radna		Trenuri de persoane					
202	204	206	208	210	201				203	205	207	209	111	
cu clasa I și III-a									cu clasa I și III-a					
617	900	1237	1547	2007	—	Pl.	Ghioroc piața	Sos.	605	856	1229	1530	1950	2150
							Halta 17							
							" 18							
							" 19							
625	907	1245	1555	2015	2-3		Miniș		558	850	1222	1532	1952	2144
							Halta 21							
							" 22							
635	916	1255	1605	2025	5-4		Păuliș		548	841	1212	1522	1942	2135
							Halta 23							
643	924	1303	1613	2033	9-1		Barața		540	833	1204	1514	1934	2127
							Barața halta							
651	930	1311	1621	2041	10-0		Cladova		532	827	1156	1506	1926	2127
							Halta 25							
							Radna comuna							
							Gara C. F. R.							
702	940	1322	1632	2052	13-9	Sos.	Radna gara	Pl.	520	816	1144	1454	1914	2110